

Digitaal vertellen

Anne Castelein & Lies Vercruysse

"Digitaal Vertellen is de moderne uitdrukking van de oude kunst van het vertellen. Digitale verhalen halen hun kracht uit het verweven van beeld, muziek, verhalen en de stem. Hierdoor geven ze een diepere dimensie en levendige kleuren aan de personages, situaties, ervaringen en inzichten. Vertel je verhaal nu digitaal!"

L. Rule, Centrum voor Digitaal Vertellen
<<http://electronicportfolios.com/digistory/>>

e naam Digitaal Vertellen kunnen we dus letterlijk nemen: het vertellen van een persoonlijk verhaal, met behulp van moderne, digitale media: computers (laptops), video-camera's, fototoestellen, digitale muziekbestanden, enzovoort.

Digitaal Vertellen gaat deze uitdaging aan en zet zelfs nog een stapje verder. Naast de multimedia nemen namelijk ook de massamedia (krant, televisie en radio) in deze huidige maatschappij een belangrijke plaats in. De televisie en radio zijn niet meer weg te denken uit de belevingswereld van de leerlingen. Het is belangrijk om in de lessen ook hier rekening mee te houden.

WAAROM DIGITAAL VERTELLEN?

Moderne jongeren blijken in toenemende mate multimediagebruikers te zijn. Voor vele leerlingen zijn e-mail en internet lang geen gesloten werelden meer. Het is duidelijk dat het onderwijs niet langer aan dat soort media voorbij kan én dat de inhoud van de verschillende vakken ingrijpende veranderingen moeten ondergaan.

Digitaal Vertellen laat de leerlingen vertellen door middel van zowel multimedia als massamedia. Ze filmen of fotograferen beelden die passen bij hun verhaal, spreken de tekst in en verwerken dit alles via een geschikt montageprogramma, met als resultaat hun eigen digitaal verhaal. Omwille van zijn digitale vorm kan het gemakkelijk online gezet worden zodat het snel en gemakkelijk veel mensen kan bereiken.

WAT HEEFT DIGITAAL VERTELLEN MET HET SCHOOLVAK NEDERLANDS TE MAKEN?

Het schoolvak Nederlands is tegenwoordig meer op kunnen dan op kennen gericht. Een verhoging van de communicatieve vaardigheden van de leerlingen is van prioritair belang. Wat taal betreft, uit zich dat in de vaardigheid om te luisteren, te spreken, te lezen en te schrijven. Om deze vaardigheden optimaal te kunnen verwerken,

moeten de leerlingen vooral de gelegenheid krijgen om te oefenen, want al doende leert men. Ze moeten de kans krijgen om in een goed opgezette leeromgeving allerlei taken uit te voeren waardoor ze

hun vaardigheden kunnen verhogen. Goed onderwijs Nederlands is namelijk altijd taakgericht. Zo worden de vooropgestelde doelen bereikt door het uitvoeren van de taaltaken. Deze manier van lesgeven biedt ruime differentiatiekansen: de leerlingen werken volgens eigen snelheid en capaciteiten de taak af.

*Goed onderwijs
Nederlands is
altijd taakgericht.*

De afzonderlijke spreek-, luister-, lees- en schrijfsjes worden voorgoed verbannen uit de klas. In de plaats komt er integratie van de vaardigheden. Tijdens deze taalklassen worden doelen op het gebied van de vier taalvaardigheidsaspecten nagestreefd en gerealiseerd. Dit alles is pas echt zinvol als de leersituaties aansluiten bij het reële leven van de leerlingen in en buiten de school, ook bij het leven waar ze zich op voorbereiden. De leerlingen worden op die manier geprikkeld en gestimuleerd om de taken tot een goed einde te brengen. De taakgerichte leersituaties zorgen ervoor dat de evaluatie op een andere en betrouwbare manier kan verlopen. De leerlingen worden niet alleen gequoteerd op het resultaat van hun werk, maar ook op het verloop ervan. We evolueren van een productgerichte naar een procesgerichte evaluatie.

*Digitaal Vertellen
doet dienst als
multifunctionele
smeltkroes van
vaardigheden.*

Digitaal Vertellen is een samenvatting van al deze zaken. Het zorgt ervoor dat leerlingen – door middel van het toepassen van verschillende vertelvormen (schrift, beeld, stem, geluid, muziek) – bij het maken van hun eigen persoonlijke verhaal, intensief en effectief met meerdere vaardigheden tegelijkertijd in contact komen. Op deze manier doet Digitaal Vertellen dienst als multifunctionele smeltkroes van vaardigheden die op een creatieve en speelse manier (on)bewust worden opgepikt door de deelnemers. Het biedt hen ook de mogelijkheid om op hun eigen niveau te werken en oplossingen te zoeken voor zeer specifieke, individuele leerproblemen. Hierdoor kan de begeleider perfect differentiëren.

Digitaal Vertellen is zo ontworpen dat aan het einde ervan elke leerling een eigen,

persoonlijke film heeft geproduceerd. Hieraan gaat een proces vooraf waarin duidelijk elementen van het schoolvak Nederlands te vinden zijn. Tijdens dit proces worden de leerlingen gequoteerd op de manier waarop ze de verschillende stappen ondergaan, op hun vorderingen, op de manier waarmee ze omgaan met problemen, op hun attitudes,... De aangeleerde strategieën kunnen ze daarna ook in andere vakken toepassen.

De aangeleerde strategieën kunnen ze daarna ook in andere vakken toepassen.

Digitaal Vertellen biedt ook een oplossing bij een ander probleem dat zich vaak voordoet bij het vak Nederlands: de meeste leerlingen voelen zich buitengewoon onzeker als ze bij Nederlands uitdrukking moeten geven aan hun eigen gedachten of gevoelens, maar op het internet vinden ze weer veel beter de weg dan hun leraren. Deze workshop biedt ze een podium waar ze zich volkomen veilig voelen en dat hen prikkelt om tot creatieve prestaties te komen. Dit is van groot belang bij de bewustwording en ontwikkeling van de leerling.

ontroerend, avontuurlijk, romantisch,... verhaal te verzinnen. Andere mogelijkheden zijn het verfilmen van een jeugdboekfragment of het in beeld brengen van een gedicht.

STAP 2: Het script

Stel het script of het filmverhaal op voor de film. Dit is de verkorte, verbeterde en verfilmbare versie van het plot. Indien je geen dialogen gebruikt, zal je het script later inspreken (voice-over) en gebruiken bij het monteren.

STAP 3: Het draaiboek

Denk na over hoe je het script zult verfilmen. Maak vooraleer je begint te filmen een precieze beschrijving van de scènes (speelmomenten) waaruit het verhaal is opgebouwd, waar ze zich afspelen en welke personages erin voorkomen. Voorzie ook aanwijzingen in verband met muziek, camera-standpunten, kledij, attributen, enz. Gebruik het draaiboek als leidraad bij het filmen.

STAP 4: Het filmen

Neem de scènes op in verschillende shots. Trek met je camera naar de filmlocatie – al dan niet op school – en film passende beelden bij het verhaal. Zorg ervoor dat je genoeg materiaal hebt om te monteren.

PRAKTISCHE UITWERKING

STAPPENPLAN

De leerlingen doorlopen een stappenplan om tot het uiteindelijke filmpje te komen.

STAP 1: Het plot

Kruip in je pen en schrijf een filmisch verhaal van maximum een halve getypte bladzijde. Dit kan een gebeurtenis zijn die je leven heeft beïnvloed, die sterke gevoelens bij je heeft opgeroepen of die je aan het denken heeft gezet. Je kan er ook voor kiezen om een

Film de verschillende shots meerdere keren tot ze voldoen aan je verwachtingen.

STAP 5: *Monteren*

Nadat de beelden zijn ingeladen op de computer, kan je aan de slag. Open het monteersprogramma en importeer het gefilmd materiaal. Kies hieruit de juiste shots, knip ze bij en plak ze op de juiste plaats. Je kan ook video-effecten en -overgangen toevoegen.

STAP 6: *De voice-over*

Open de geluidsrecorder en plug je micro in de computer. Spreek de tekst in en beluister jezelf. Let op uitspraak, articulatie, intonatie,... Bewaar de beste opnames in een map en importeer deze in je monteersprogramma. Op dezelfde manier voeg je gepaste muziek toe. Wanneer je tevreden bent met het resultaat, sla je jouw eigen digitaal verhaal op.

STAP 7: *Reflectie*

Toon je filmpje aan de medeleerlingen en bekijk de filmpjes van anderen. Dit is het leukste en spannendste onderdeel van het proces. Bekijk de filmpjes door een kritische bril en let op: beelden, muziek, taalgebruik, sfeer,... Bespreek wat knap gefilmd is en wat beter in beeld gebracht kon worden. Deze klassikale vertoning is een waardige afsluiter van het Digitaal Vertellen.

BENODIGDHEDEN

- *een projector.* Die kan handig zijn voor het presenteren van de verschillende shots en camerastandpunten en voor het demonstreren van het monteersprogramma.
- *een overeenkomst.* Dit mag, maar hoeft niet. Het meegeven van de camera's naar huis gaat gepaard met een risico. Daarom is het interessant om de ouders op de hoogte te brengen en hen verantwoordelijk te stellen bij eventuele schade of verlies. Vraag vooraf aan de directeur of dit wel toegestaan is.
- *camera's.* Die kan je verkrijgen op school, bij de provinciale uitleendienst of je kunt vragen aan de leerlingen of ze zelf beschikken over een camera.
- *een computerlokaal.* Op elke school is er een computerlokaal aanwezig. Zorg er wel voor dat de pc over het juiste besturingsprogramma beschikt, bv. Windows XP is voor sommige programma's een vereiste.
- *een monteersprogramma.* Het is aan te raden te werken met Windows Movie Maker 2 omdat dit programma reeds geïnstalleerd staat op computers met Windows 2000 en Windows XP. Het is eenvoudig en ook verkrijgbaar in het Nederlands.
- *een scanner.* Wanneer de leerlingen foto's willen gebruiken die nog niet gedigitaliseerd zijn, kunnen ze ingescand worden.
- *een microfoon.* Die heb je nodig voor het inspreken van de voice-over.
- *een cd-schrijver.* Wanneer je het filmpje op cd-rom schrijft, kunnen de leerlingen het gemakkelijk meenemen naar huis.

ENKELE BEDENKINGEN

Digitaal Vertellen vergt een grondige voorbereiding. Het vinden van tijd, het voorzien in digitale camera's en krachtige computers en het onder de knie krijgen van het monteerprogramma zijn enkele zaken die leerkrachten kunnen ontmoedigen. Toch weegt deze praktische voorbereiding niet op tegen de meerwaarde die Digitaal Vertellen biedt aan de

leerlingen. Digitaal Vertellen is zowel voor de leerling als voor de leerkracht een digitale leeruitdaging. Maar wie durft vandaag de dag de digitale (r)evolutie nog te ontkennen?

***Wie durft vandaag
de dag de digitale
(r)evolutie nog te
ontkennen?***

*Anne Castelein & Lies Vercruysse
Don Bosco Halle & Sint-Bernarduscollege Oudenaarde
annecastelein@telenet.be
liesvercruysse@hotmail.com*

P/S

Achterklaps

JUF

"Jaaa!", juicht onze zoon van bijna twee als de poes miauwt omdat hij het juiste puzzelstuk op de afbeelding van de poes gelegd heeft. "Juist, dat is hetzelfde", zeg ik vanuit mijn Pedagogische Ingesteldheid.

Ik roep mijn laaggeschoolde, anderstalige studenten rond een tafel en ze krijgen een grote vloerpuzzel (van de zoon, ja) en de opdracht samen te werken om de puzzel te maken. Het deksel met de afbeelding verdwijnt haast onmiddellijk onder de tafel, cursisten gaan individueel aan de slag. Hier klemt er eentje stukken in elkaar, daar is er iemand in een andere richting stukken in elkaar aan het passen. Twee studenten haken af en gaan zitten. Niemand spreekt af waar boven en beneden is, zoekt hoeken bijeen of probeert te ordenen. Het is duidelijk dat ze er niet in zullen slagen de puzzel te leggen.

Een leerrijke visualisering van het chaotische leerproces van veel laaggeschoolden, het bewijs dat puzzelen en 'spelletjes spelen' vaak niet tot hun gewoontes behoort. En dankbaar materiaal om te spreken over de fases van observeren, plannen, uitvoeren en evalueren.

"Boom! Huisje!", roept de zoon en sorteert de vier puzzels die samen in één doos zitten. Flink zo, jongen, en een kus van de juf.

Renilde Janssens
Open School Midden-Brabant
openschool_renildejanssens@hotmail.com